

PŘÍPRAVA

Občerstvení: ovocná šťáva, zmrzlina, ovoce (letní jablka, jahody, meruňky, třešně, borůvky, maliny, ostružiny, rybíz)

Pomůcky: obrázky a fotografie přírody v létě, živé květiny ve váze (luční, kopretiny, slunečnice), sláma, klasy obilí

Osobní vzpomínkové předměty: fotografie zachycující koupání u rybníků, fotografie lidí při práci v zemědělství (žně, sušení sena), chlebník, vycházková hůl, slaměný klobouk, šátek, letní šaty

ČASOVÁ ORIENTACE (VIZ STR. 16)

PŘIVÍTÁNÍ

Na stromě se červenají třešně a voda v rybníce je dostatečně teplá na koupání. Slunce svítí do obilných klasů, jimiž pomalu projíždějí kombajny, aby je proměnily v kulaté balíky slámy a miliony zrníček. Naštěstí je den ještě dost dlouhý, aby se toho dalo hodně stihnout. Je léto, čas odpočinku, výletů, tancovaček, táboráků a prázdnin, ale také čas sklizně a tvrdé dřiny.

TRÉNOVÁNÍ PAMĚTI

1. Pečlivě si prohlédněte obrázek, po chvíli ho zakryjte a z paměti popište, co je na něm namalované.
2. Co máte na létu nejraději a co se vám na něm nelíbí?
3. Najděte souvislost mezi prvními dvěma slovy. Doplňte chybějící slovo z následující dvojice tak, aby mezi nimi byl stejný vztah jako v první dvojici na řádku.
 - a) jablko a jabloň jako hruška a ...
 - b) Francie a Paříž jako Česko a ...
 - c) letadlo a letenka jako vlak a ...
 - d) loď a kormidlo jako auto a ...
 - e) auto a parkoviště jako loď a ...
4. Spojte první a druhou část pranostiky tak, aby dávala smysl. K pranostikám připojte data, ke kterým se váží:
24. 6., 13. 7., 26. 7., 10. 8.
 - a) Svatá Markyta
 - b) Svatá Anna
 - c) Na svatého Vavřince
 - d) Na svatého Jána
 1. chladna z rána.
 2. hop zemáky do hrnce.
 3. otvírá se k létu brána.
 4. hodila srp do žita.
5. Hledejte co nejvíce slov, která v sobě obsahují slovo let.
6. Přeložte ze slovenštiny názvy letního ovoce a zeleniny:
 - a) černice, čučoriedky, marhule, ríbezle, egreše, slivky
 - b) tekvica, baklažán, paradajky, karfiol, fazuľky, uhorky
7. Jak nazýváme letní prázdninové období, chudé zejména na politické a kulturní události?
8. Nyní vám popíšeme počasí a situace, které můžeme v létě zažít. Představte si je a zkuste říct, zda jsou vám příjemné nebo nepříjemné, kdy a kde jste je prožili a zda se k nim váže nějaká vaše příhoda.

- a) Letní bouřky, kdy nebe zčerná, oblohu rozsekne blesk a zaduní hrom...
 - b) Být pod střechou, když prší, pěkně v teple a bezpečí poslouchat, jak déšť bubnuje na střechu...
 - c) Osmělovat se, když rozpálení letním sluncem vstupujeme do studeného rybníka...
 - d) Opalovat se a nahřívat se na teplém slunci...
 - e) Procházet se vlahým podvečerem, užívat si pocit, že je horký den za námi, a čekat na první hvězdy...
9. V létě máme mnoho příležitostí zazpívat si při práci, ale i na výletech a ve volných chvílích. Níže jsou uvedené úryvky ze známých lidových písní. Poznáte, o které se jedná? Pokud máte chuť, zazpívejte si.
- a) ...vy ste sa ně rozsypaly na cestě. Kdo vás najde...
 - b) ...muzika hrála, břinkala, moje ze všech nejmilejší...

VZPOMÍNÁNÍ

- Vzpomínáte si, jaké práce a povinnosti měli vaši rodiče v letním období? S jakou prací jste rodičům pomáhali?
- Chodívali jste tatínkovi a dědečkovi pro pivo? Usrkávali jste pěnu? V čem jste pivo nosili, v bandasce nebo ve džbánu? Dokážete nádoby popsat?
- Jaké slavnosti se slavily ve vaší vesnici či městě v letním období? (poutě, posvícení, dožínky, dočesná)
- Vyráběli jste si v dětství z letních plodin hračky (například panenky z kukuřičného šustí)? Hrávali jste si v seníku? Spali jste někdy na seně?
- Chodívali jste na pole, do sadů či na zahrádky paběrkovat? Které plodiny jste sbírali a jak jste je následně zpracovali?
- Které léto patřilo ve vašem životě k dosud nejhezčím? Proč?

OPAKOVÁNÍ

Vzpomeňte si na obrázek v úvodní části, nyní se na něj nedívejte. Odpovězte, zda je na obrázku namalovaný: stan, kachna na rybníku, pramice, stoh ze slámy, lavička, ohniště, třešeň, rákosí, plavky, houba.

TIPY NA DALŠÍ PRÁCI

Pokud máte možnost sehnat si letní přírodniny, které jdou usušit (obilné klasy, větvičky s jeřabinami, květy hortenzií, slaměnky, statice, mochně...), vytvořte z nich pěkné letní aranžmá.

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI

3. **a)** hrušeň; **b)** Praha; **c)** jízdenka; **d)** volant; **e)** přístav
4. **a)** 4 – 13. 7. Markéta; **b)** 1 – 26. 7. Anna; **c)** 2 – 10. 8. Vavřínek; **d)** 3 – 24. 6. Jan Křtitel
5. letní, letitý, letnička, letohrad, letokruh, letos, čtvrtletí, desetiletí, století, tisíciletí, jednoletý, plnoletý, pětiletka, výlet, přelet, odlet, letiště, letadlo...
6. **a)** ostružiny, borůvky, meruňky, rybíz, angrešt, švestky; **b)** dýně, lilek, rajčata, květák, fazolky, okurky
7. okurková sezóna
9. **a)** Čerešničky, čerešničky, čerešně; **b)** Okolo Frýdku cestička. Texty písní najdete na konci knihy pod názvem Doplnující informace k tématům.

PŘÍPRAVA

Občerstvení: smaženka, chlebičky, ruské vejce, párek

Pomůcky: studentská hymna – Gaudeamus igitur, trikolora

Osobní vzpomínkové předměty: diplomy, fotografie přátel ze studijních let, korespondence, oblíbené knihy, učebnice, skripta, oblíbené citáty

ČASOVÁ ORIENTACE (VIZ STR. 16)

PŘIVÍTÁNÍ

Mezinárodní den studentstva si připomínáme 17. listopadu. Poprvé se tento den zapsal do dějin v roce 1939, kdy Hitler uzavřel české vysoké školy a řadu studentů nechal popravit či uvěznit. Vše bylo reakcí na protiněmeckou demonstraci, ve kterou se vyvinul pohřeb studenta Jana Opletala. Ten zemřel na následky zranění, které utřžil na demonstraci u příležitosti výročí vzniku ČSR. Padesát let poté vyšli studenti opět do ulic a potlačení jejich demonstrace bylo začátkem revoluce, které dnes říkáme sametová.

TRÉNOVÁNÍ PAMĚTI

1. Podívejte se na obrázek. Doplňte ke každé barvě všechna písmena, která jsou danou barvou natištěna na obrázku. Z písmen každé barvy se pokuste složit vysokoškolský titul a určete, co vystudoval držitel daného titulu.

Černá:

Modrá:

Zelená:

Červená:

2. Myslíte si, že se vyplácí bojovat za spravedlnost? Máte nějakou osobní zkušenost, bojovali jste někdy za svou pravdu?
3. Myslíte si, že je vzdělání důležité? Kdybyste byli dnes v situaci, že si musíte zvolit studijní obor, jaký by to byl a proč? Jaké obory byste ke studiu doporučili dnešním mladým lidem?
4. Přiřad'te k názvům univerzit město, ve kterém sídlí:
 1. Jihočeská univerzita a) Zlín
 2. Masarykova univerzita b) Brno
 3. Univerzita Karlova c) Opava
 4. Univerzita Palackého d) Olomouc
 5. Univerzita Tomáše Bati e) České Budějovice
 6. Slezská univerzita f) Praha
5. Znáte melodii a slova studentské hymny? V jakém jazyce je hymna napsaná? Proč? Zkuste si ji zazpívat.
6. Ke známým latinským úslovím přiřad'te jejich české významy.
 - a) Amor patriae 1. duch místa
 - b) De facto 2. dodatečně
 - c) Ecce Homo 3. vyšší moc
 - d) Explicite 4. Hle, člověk!
 - e) Ex post 5. jméno je znamení
 - f) In vino veritas 6. ve víně je pravda

g) Tempus fugit	7. láska k vlasti
h) Acta non verba	8. výslovně
i) Genius loci	9. čas běží
j) Nomen omen	10. ve skutečnosti
k) Vis maior	11. činy, ne slova

7. Z písmen následujících slov se pokuste utvořit nová slova. Každé písmenko můžete použít jen jednou, ale nemusíte použít všechna písmena. Můžete přidat háčky a čárky.

a) TRIKOLORA

b) LISTOPAD

8. Pokuste se doslovně vysvětlit, co znamenají tyto zkratky. Většinu si budete pamatovat z nedávné minulosti.

a) ČČK

f) ČSŽ

b) ČEDOK

g) OÚNZ

c) SSM

h) ČSM

d) ČSAD

i) ČSZ

e) ČTK

j) ZVS

VZPOMÍNÁNÍ

- Rozpomeňte se na období, kdy jste ukončili obecné (základní) vzdělání. Jaká byla tehdy celospolečenská situace? V jakém roce to bylo? Měli jste možnost pokračovat ve studiu?
- Pokud jste měli možnost dále studovat, jakou školu a kde jste navštěvovali?
- Jak vzpomínáte na studentský život? Našli jste si na škole přátele, kteří vám zůstali celý život? Vzpomenete si na jména některých kantorů a spolužáků? Který z učitelů vás nejvíce ovlivnil?
- Prožili jste při studiu studentskou lásku? Patřilo k tomuto období také nadšení pro diskuse, boj za spravedlnost, odhodlání změnit svět?

OPAKOVÁNÍ

Vzpomeňte si alespoň na pět zkratk názvů různých organizací, svazů, klubů, které zde byly uvedeny.

TIPY NA DALŠÍ PRÁCI

Představte si, že byste mohli jít studovat jakýkoli obor a stát se čímkoli, čím byste chtěli. Jaký obor byste si vybrali?

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI

1. černá: MVDr. – veterinární medicínu; modrá: MgA. – umění;
zelená: MUDr. – medicínu; červená: ThDr. – teologii
4. 1e, 2b, 3f, 4d, 5a, 6c
5. Gaudeamus igitur – celý text najdete na konci knihy pod názvem Doplňující informace k tématům, texty písní. Píseň je napsaná latinsky, protože latina byla po staletí jazykem vzdělanců.
6. a7, b10, c4, d8, e2, f6, g9, h11, i1, j5, k3
7. **a)** triko, kolo, rok, lok, lak, kal, tok, tóra atd.; **b)** sad, šál, ladit, odpal, lišta, dost, stopa atd.
8. **a)** Český červený kříž; **b)** Česká dopravní kancelář; **c)** Socialistický svaz mládeže; **d)** Československá státní autobusová doprava; **e)** Československá tisková kancelář; **f)** Československý svaz žen; **g)** Okresní ústav národního zdraví; **h)** Československý svaz mládeže; **i)** Československý svaz zahrádkářů; **j)** Závod veřejného stravování